

Aprob,
Avocatul Poporului,
Victor Ciorbea

RAPORT
privind vizita desfășurată la Centrul de Cazare a Străinilor Luați în Custodie Publică
Otopeni

Sumar:

Prezentul Raport, întocmit ca urmare a vizitei la Centrul de Cazare a Străinilor Luați în Custodie Publică Otopeni, este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea vizitei**
- 2. Constatările rezultate din vizita efectuată**
- 3. Recomandări**

subordinea IGI (ulterior pentru 4 persoane s-a dispus măsura scoaterii din custodie pentru a parcurge procedura de azil), 41 tolerați, 3 minori în plasament și 3 persoane arestate.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

Centrul de Cazare a Străinilor Luați în Custodie Publică Otopeni funcționează în subordinea Direcției Migrație din cadrul Inspectoratului General pentru Imigrări (IGI) și are o capacitate de 114 locuri de cazare, destinat persoanelor luate în custodie publică.

Din partea unității au participat la discuții inspector principal, împuternicit adjunct șef centru, care a făcut o prezentare generală a situației din Centrul de Cazare a Străinilor Luați în Custodie Publică Otopeni.

La momentul vizitei, centrul era ocupat la capacitate maximă, fiind cazați 112 străini, care proveneau din Pakistan, Irak, Iran, Mongolia, Maroc, Algeria, Bangladesh, India, Kosovo, Egipt, Tunisia, precum și un apatrid.

Menționăm că, în timpul vizitei din data de 19 septembrie 2017, efectuată la Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil București, echipa de vizită a luat la cunoștință despre cazarea unui grup de străini în spațiul închis situat la etajul IV al imobilului din București, str. Tudor Gociu, nr. 24 A, aflat în administrarea Centrului Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil București, dar în subordinea Centrului de Cazare a Străinilor Luați în Custodie Publică Otopeni.

Astfel, cu prilejul vizitei de la Centrul de Cazare a Străinilor Luați în Custodie Publică Otopeni, echipa de vizită a solicitat adjunctului șefului de centru vizitarea grupului de străini din spațiul închis situat la etajul IV al imobilului din București, str. Tudor Gociu, nr. 24 A, însă a precizat că nu mai este cazată nicio persoană. Datorită fluxului de cetățeni irakieni care au intrat ilegal în România în intervalul august-septembrie 2017, **Inspectoratul General pentru Imigrări a operaționalizat și spațiul închis situat la etajul IV al imobilului din București, str. Tudor Gociu, nr. 24 A, unde au fost cazați 48 cetățeni străini luați în custodie publică (39 adulți și 9 minori).** Locația sus menționată a fost utilizată pentru o săptămână, ulterior, străinii fiind transferați în cele două centre de custodie publică, Otopeni și Arad.

În ceea ce privește situația și motivația cazării migranților aflați în spațiile închise special amenajate din locația situată în str. Tudor Gociu, sector 4, București și a transferării ulterioare în Centrul de Cazare a Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni, Inspectoratul General pentru Imigrări a transmis următoarele:

În contextul creșterii afluxului de migranți ilegali la frontiera de sud-est a României care a condus la atingerea capacității maxime de cazare a celor două Centre de Cazare pentru Străinii luați în Custodie Publică de la Arad și Otopeni, în ședința de comandă din data de 15.09.2017 a Inspectoratului General pentru Imigrări au fost identificate un număr de 48 de locuri suplimentare, în spații închise, special amenajate în cadrul Centrului Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil București.

La data de 15.09.2017, în urma dispunerii unei măsuri de îndepărtare de pe teritoriul României, un număr de 39 străini majori și 9 minori însoțitori au fost cazați în centrul de azil sus-mentionat:

- din acest centru, la data de 21.09.2017 au fost transferați în Centrul de Cazare a Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni un număr de 9 străini majori și 6 minori însoțitori, iar în Centrul de Cazare a Străinilor luați în Custodie Publică Arad au fost transferați un număr de 10 străini majori;

- la data de 23.09.2017 au mai fost transferați din centrul vizitat în Centrul de Cazare a Străinilor luați în Custodie Publică Arad un număr de 14 străini; iar în data de 25.09.2017 ultimii 6 străini majori și 3 minori însoțitori au fost transferați din același centru în Centrul de Cazare a Străinilor luați în Custodie Publică Arad.

Ulterior introducerii în spațiile închise din cadrul Centrului Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil București, prioritatea Inspectoratului General pentru Imigrări a fost transferul acestora într-un timp cât mai scurt în Centrele de Cazare a Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni sau Arad.

Din totalul cetățenilor irakieni din Centrul de Cazare a Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni, un număr de 33 adulți și 16 minori, în intervalul august-septembrie 2017, au primit o formă de protecție internațională acordată de statul român, iar restul cererilor de azil au fost respinse, fiind contestate de majoritatea celor în cauză. De asemenea, un număr de 12 cetățeni irakieni au solicitat să fie repatriați, pentru 10 dintre aceștia fiind obținute titluri de călătorie de la Ambasada Republicii Irak la București, fapt pentru care toți cetățenii au fost repatriați. La

momentul vizitei, din totalul celor 112 străini cazați, 93 erau bărbați, 10 femei și 9 copii, preponderent fiind cetățeni irakieni (59 adulți și 9 minori).

Străinii erau informați despre motivul luării lor în custodie publică și despre drepturile, obligațiile, interdicțiile și sancțiunile disciplinare aplicabile pe timpul cazării lor în centru, imediat după aducerea în centru.

Pentru informarea persoanelor custodiate cu privire la regulamentul intern, a drepturilor și obligațiilor acestora se aflau expuse pe holuri și în sala de vizite, postere în mai multe limbi străine. De asemenea, erau expuse pliante pe mesele din spațiul de vizită.

Centrul nu punea la dispoziție un interpret, iar foarte puține dintre persoanele custodiate cunoșteau limba engleză. Potrivit informațiilor comunicate de reprezentanții centrului, pentru desfășurarea activităților cotidiene interpretarea se realiza cu ajutorul altor persoane custodiate. Pe cale de consecință, nu se asigura transmiterea informațiilor în limba cunoscută, cu atât mai mult cu cât din întrevederile cu persoanele custodiate acestea au declarat că primeau și semnau documente în limba română.

Referitor la structura de personal s-a constatat că **personalul era insuficient**, în ultima perioadă fiind aprobat un număr mare de pensionări, **iar posturile de asistent medical, psiholog și personal în serviciul pază și protecție erau vacante**. Potrivit reprezentantului Organizației Neguvernamentale, membru în echipa de vizită, suplimentarea personalului administrativ trebuia să fie o măsură de urgență, pentru a asigura paza în spațiul deschis destinat activităților în aer liber.

a) referitor la condițiile de cazare

Centrul este compus din două corpuri (corpul A și B). La parterul corpului B funcționa Centrul Special de Primire și Cazare a Solicitanților de Azil, locație ce avea regim juridic al zonei de tranzit și care avea alocat un număr de 18 locuri.

Centrul dispunea de un număr de 21 camere dotate cu 4, 6, 8 sau 12 paturi, cu grupuri sanitare proprii, fiecare persoană beneficiind de pat individual. **S-a remarcat faptul că nu toți străinii dispuneau de lenjerie proprie și pături, o parte a saltelelor nefiind acoperite cu lenjerie de pat, iar unii dintre beneficiari au declarat că nu aveau pături, deși în camere era răcoare.**

Corpul A, compartimentat pe mai multe nivele, cuprindea spații pentru birouri (personal angajat și personal al organizațiilor neguvernamentale), 12 camere de cazare, 2 izolatoare medicale, o cameră de vizită, sală de activități recreative, cabinet medical, sală de tratament.

Camerele de cazare erau dotate cu paturi, dulapuri de metal, masă, scaune și televizor. În imediata apropiere a camerelor se aflau grupurile sanitare prevăzute cu chiuvetă, toaletă turcească, cădiță duș.

Corpul B asigura pentru beneficiari un număr de 9 camere cu grupuri sanitare proprii, o cameră de reculegere, un spațiu de joacă pentru copii, club. Comunicarea dintre cele două corpuri se realiza printr-un hol de trecere în capătul căruia era amenajat un spațiu pentru activități sportive, dotat cu masă de tenis. La parter era amenajată bucătăria și sala de mese, beneficiarii servind masa în trei serii.

Toate camerele, deși unele dintre acestea erau ocupate de 6 până la 12 străini aveau prevăzut un singur grup sanitar.

Curățenia în camere se asigura de beneficiari, iar în spațiile comune de către personalul angajat. Centrul punea la dispoziție materiale de curățenie sau de igienă personală, iar întreținerea îmbrăcămintei se realiza de către beneficiari.

Camerele erau prevăzute cu sisteme de siguranță, ușile fiind blocate din exterior, iar la fereastră erau amplasate gratii. Beneficiarii nu puteau ieși din camere decât pentru programul de masă și activități cultural-educative și recreative, inclusiv în aer liber. **Camerele aveau pereți pătați, zgâriați, măzgâliți (camera nr. 36), iar grupurile sanitare aveau instalațiile degradate, zone cu igrasie (camera nr. 33, camera nr. 34) și nu erau prevăzute cu instalație de aerisire astfel că în unele camere persista un miros greu. În unele camere linoleumul era rupt.** Din discuțiile purtate cu beneficiarii centrului, aceștia și-au arătat nemulțumirea cu privire la starea de degradare a camerelor și înfundarea frecventă a toaletelor.

Echipa de vizită a apreciat ca necorespunzătoare condițiile igienico-sanitare din camere și din grupurile sanitare, care impuneau reparații și igienizări.

Toate camerele aveau televizoarele racordate la rețeaua proprie de cablu, dar la momentul vizitei în unele camere acestea nu funcționau. În plus, s-a constatat lipsa mobilierului din unele camere.

Cele două camere de izolare, cât și spațiile comune, erau prevăzute cu sisteme de siguranță și supraveghere. Din declarațiile reprezentanților centrului izolarea se realiza numai pentru un interval de maxim 24 de ore.

În camera de vizită și pe holuri erau expuse afișe privind drepturile, obligațiile, interdicțiile și sancțiunile disciplinare aplicabile pe timpul cazării lor în centru; prevederile legilor din România; regulamentul centrului de cazare, tradus în mai multe limbi străine. Pe mese erau

expuse pliante în mai multe limbi străine ce cuprindeau informații privind drepturile persoanelor luate în custodie publică.

Sala de activități recreative era prevăzută cu mese, scaune, dulapuri, cărți, dicționare în limbi străine, cutii cu puzzle, toate aflate în stare de dezordine.

Potrivit constatărilor reprezentantului Organizației Neguvernamentale, centrul a beneficiat de lucrări de modernizare, în mod special, prin extinderea tronsonului cu destinația de birouri și spații aferente activității cadrelor; de asemenea, lucrările au vizat prelungirea clădirii inițiale destinată detenției cu sala de sport etc. Modernizarea a însemnat extinderea capacității de detenție de la 80 la 140 de persoane dar cu păstrarea străinilor în spațiile vechii clădiri, cu camere mici și holuri înguste, întunecoase. **Astfel, cazarea migranților aflați în detenție administrativă este asimilată condițiilor de cazare penală, având în vedere: oferta minimală a mobilierului (pat, dulap); lipsa dotărilor suplimentare (noptiere, rafturi, draperii/perdele, aparate de climatizare) care să asigure norma corectă privind viața privată.**

Spațiul de joacă pentru copii era dotat cu un număr redus de jucării și jocuri. Podeaua era acoperită cu un covor specific spațiilor de joacă, iar pe rafturile dulapurilor se aflau câteva jocuri (puzzle) și cărțile pentru copii, deteriorate. Din declarațiile reprezentanților centrului a rezultat faptul că jucăriile au fost luate de către copii în camere. În curtea interioară era amenajat un spațiu pentru activități sportive (teren de baschet), spațiu utilizat foarte rar de către beneficiari. **Având în vedere că nu exista personal suficient care să supravegheze beneficiarii la activitățile sportive, s-a luat decizia de a nu permite accesul acestora, în acest spațiu, decât foarte rar.**

Conform opiniei reprezentantului Organizației Neguvernamentale situația copiilor custodiați era o problemă a Centrului, care necesita intervenție de urgență pentru respectarea interesele majore ale minorului. În urma declarațiilor părinților și a observațiilor directe, au rezultat următoarele aspecte: **copiii erau obligați să stea permanent în spații închise, fără posibilitatea de a ieși la aer; copiii erau supravegheați și îngrijiți doar de către părinți, fără a fi implicat personalul prin cadre perfecționate** (psiholog, asistent social, asistent medical). De asemenea, nu a existat niciodată **inițiativa de a angaja o educatoare**; oferta de jucării, dulciuri, fructe, lapte, haine, încălțăminte era limitată, neexistând o planificare, iar distribuția era prioritară pentru “cei care nu au” (precizează că acest criteriu era interzis în normele internaționale privind ajutorul umanitar deoarece evaluarea putea fi subiectivă).

Potrivit psihologului echipei de vizită, camerele în care erau cazați minorii împreună cu familiile lor nu se diferențiau foarte mult de celelalte camere prin dotare specifică, personalizare sau aspect primitiv. **În concluzie, asistența și îngrijirea asigurată minorilor era deficitară. Situația copiilor de la Centrul de Cazare a Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni încalcă art. 23 cu privire la minori din Directiva 2013/33/UE, potrivit căruia: Interesul superior al copilului reprezintă un considerent primordial pentru statele membre, cu ocazia transpunerii dispozițiilor prezentei directive referitoare la minori. Statele membre asigură un nivel de trai adecvat pentru dezvoltarea fizică, mintală, spirituală, morală și socială a minorului.**

b) referitor la hrană

Potrivit medicului echipei de vizită, blocul alimentar/bucătăria dispunea de autorizație sanitară de funcționare și se afla într-un pavilion separat. Starea de curățenie era corespunzătoare, spațiul fiind recent amenajat. Existau vestiare și grupuri sanitare pentru personalul angajat, igienizate corespunzător.

Bucătăria propriu-zisă era de dimensiuni mari, curată și igienizată, dotată cu mobilier și veselă noi. Dispunea de frigidere pentru păstrarea alimentelor perisabile, cărnii, legumelor, zarzavaturilor, produselor lactate. Frigiderul pentru probele alimentare era nou, curat, cu graficul de temperatură la zi, afișat în loc vizibil.

Probele alimentare corespundeau din punct de vedere organoleptic și al aspectului. Mâncarea nu se prepara în Centru, ci era adusă de la Inspectoratul General al Jandarmeriei, cu mașina frigorifică, de 3 ori pe zi. Transportul se făcea în condiții igienice-echipa de vizitare a asistat la sosirea mesei din ziua respectivă. Meniurile respectau norma calorică legală pentru gravide, copii, adulți etc.

În ziua vizitei micul dejun a inclus ceai, biscuiți, unt, gem, miere, brânză topită, brânză telemea, măslina, pâine; la prânz: ostropel de pui cu piure de cartofi, pâine; la cină: orez sârbesc cu carne de pui, eugenia, pâine.

Copiii nu primeau hrană diferită de cea a adulților; ei beneficiau însă de supliment alimentar asigurat de ONG – lapte, biscuiți, ciocolată, bomboane etc.

Masa de prânz corespundea din punct de vedere organoleptic și al aspectului și se afla la temperatura potrivită pentru a putea fi servită.

Personalul care lucra la blocul alimentar avea analizele medicale obligatorii la zi.

Alocarea la regim alimentar se făcea la indicația medicului, conform cu patologia existentă, cu apartenența religioasă și cu preferințele dietare (vegetarieni, vegani) și era consemnată în registrul de diete și regimuri alimentare.

La data vizitei regimurile oferite erau: desodat – pentru persoanele cu patologie cardiovasculară – și musulman – pentru asistații de religie musulmană.

c) referitor la asistența medicală

Serviciul medical se afla în incinta Centrului pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni. Acesta era structurat în două locații, la parter și la etajul 1.

La parter se găseau: biroul medicului, cabinetul de consultații, sala de administrare a tratamentelor, sala de fizioterapie. La etajul 1 se găseau: cabinetul de consultații, izolatorul/staționarul cu 6 paturi, sala de administrare a tratamentelor. Față de vizita anterioară, nu s-au observat dotări suplimentare. Stocul de medicamente era suficient pentru acordarea asistenței primare. Aparatul de urgență era dotat conform standardelor și se afla în permanență într-un loc accesibil personalului medical angajat.

Nucleul de infirmerie/staționarul, folosit și ca izolator medical, avea 6 paturi și mobilierul aferent, inclusiv stative pentru administrarea tratamentului perfuzabil intravenos. Dispunea de grup sanitar propriu, chiuvete și un mic spațiu/hol adiacent. Era folosit pentru carantină precum și pentru a izola eventualele cazuri de boli infecto-contagioase. La momentul vizitei, aici nu se afla internat nici un beneficiar.

Existau și 2 camere de izolare disciplinară, măsura izolării disciplinare fiind instituită pe o durată de maxim 24 ore, cu respectarea protocoalelor de monitorizare legale. Una dintre camere era folosită pentru cazarea unei persoane indezirabile, deoarece legislația prevede ca acest tip de persoane să stea singure în cameră.

Asistența medicală primară se acorda în cadrul nucleului medical al Centrului. Aici erau angajați un medic și trei asistenți medicali de medicină generală, un post fiind vacant.

Centrul nu avea cabinet stomatologic, asistența stomatologică fiind asigurată prin transportarea persoanelor custodiate în oraș.

Serviciul medical funcționa în baza unei autorizații sanitare de funcționare având ca obiectiv acordarea de asistență medicală generală.

Programul de lucru al medicului era de 7 ore/zi în zilele lucrătoare. Cadrele medii lucrau în ture.

Datorită deficitului parțial de cadre medicale medii, unele ture de noapte (în special sâmbăta și duminica) nu erau acoperite. Din discuțiile cu medicul și cadrele medii a reieșit că persoanele ce necesitau asistență medicală în aceste intervale erau examinate cu prioritate a doua zi. S-a emis sugestia ca și medicul să fie inclus în programul de ture în zilele care nu erau acoperite de turele asistenților medicali, dar aceasta era doar în stadiul de proiect.

Consultațiile medicale se acordau conform unui program zilnic, afișat la loc vizibil pe ușa cabinetului.

Urgențele survenite în timpul programului de lucru al medicului erau examinate de către acesta și dacă era cazul îndrumate spre un spital din rețeaua Ministerului Sănătății, în funcție de natura afecțiunii.

În afara programului de lucru al medicului, continuitatea în acordarea asistenței medicale era asigurată de către cadrele medii. Acestea examinau pacientul și dacă era necesar îl îndrumau la un spital din rețeaua Ministerului Sănătății, unde putea beneficia de asistență medicală de urgență.

Transportul asistaților la consulturi și/sau internări în alte unități spitalicești se făcea prin apelarea serviciului 112. Centrul avea o ambulanță funcțională, dar în caz de urgențe, mai ales dacă acestea survineau în afara orelor de program ale medicului, se prefera din rațiuni de siguranță a pacientului transportul medicalizat controlat.

Media consultațiilor la cabinetul medical era de 100 consultații/lună, cu 10 - 30 consultații pe zi, în funcție și de numărul persoanelor prezente în Centru.

Accesul la consultații și tratament stomatologic se făcea prin transportarea persoanelor asistate la cabinete medicale din oraș, pe baza unei programări prealabile.

Serviciul medical avea: registre de consultații, registru de evidență al medicamentelor din aparatul de urgență, registru de administrare al tratamentelor, registru de evidență a medicamentelor personale ale persoanelor cu probleme cronice de sănătate, registru de prescripție și administrare a medicamentelor psihotrope, registre de evidența hetero și autoagresiunilor / mărcilor traumatice / semnelor fizice de rele tratamente/abuzuri sau tortură- existau consemnate 4 cazuri de autoagresiune în 2017, cu automutilări minore, provocate de refuzul de a fi evacuați, unul dintre cazuri necesitase și aplicarea măsurii de izolare pe o perioadă de câteva ore, registre de evidență a persoanelor consumatoare de droguri- nu existau astfel de cazuri înregistrate în 2017, registre pentru internarea și monitorizarea pacienților aflați în infirmerie, registru de monitorizare a stării de sănătate a gravidelor, registru de evidență a persoanelor cu boli

transmisibile- nu existau astfel de cazuri documentate în 2017, se aflau consemnate mai multe cazuri de persoane contaminate cu acarieni sau paraziți corporali, registru de internări în spitale, registru de evidență a deceselor – nu existase nici un deces în 2017, registru de instruire a personalului, registru de evidență a evenimentelor și sancțiunilor disciplinare – au existat 17 cazuri în 2017.

Existau de asemenea copii după biletele de ieșire din spital ale străinilor care au fost internați pentru diferite afecțiuni, precum și copii ale analizelor medicale din kitul standard efectuate la primirea în Centru – HIV, HVC, AgHbS, teste rapide pentru depistarea infecției TBC.

La data vizitei cabinetul medical avea o cantitate limitată de teste rapide pentru depistarea HIV, HVC și a HVB; acestea erau obținute din derularea unui proiect de cofinanțare cu fonduri UE. Au existat 20 cazuri de refuz de hrană declarate din motive juridice, persoanele respective renunțaseră la forma de protest după 3 zile, fapt consemnat în mod corect în documentele medicale. Afecțiunile medicale diagnosticate și tratate cu preponderență erau: afecțiunile gastrointestinale, cardiovasculare (hipertensiune arterială, cardiopatie ischemică), precum și patologia de tip contagios specifică (râie, păduchi). Mai multe persoane au fost diagnosticate cu afectare psihiatrică de tip depresiv, pentru care au primit tratamentul necesar. Pacienții cu HIV-SIDA erau monitorizați și tratați la Spitalul de Boli Infecțioase „Victor Babeș”. Asistența medicală specifică pentru femei era asigurată prin prezentarea acestora la consulturi medicale de specialitate - ginecologie, obstetrică - în oraș, atât la sosirea în Centru, cât și în caz de necesitate. Asistența medicală pentru minori se acorda prin prezentarea acestora la spitalele de pediatrie din oraș, în caz de necesitate.

Cât privește administrarea tratamentelor pentru persoanele custodiate cu diverse afecțiuni cronice, acestea se achiziționau de la farmaciile din oraș pe bază de rețete eliberate de medicii specialiști și erau administrate de către medic/asistentele medicale, în mod supravegheat. Străinii semnav de primirea medicației într-un registru special, care era la zi și corect completat.

Centrul nu avea farmacie, câteodată medicul fiind cel care le achiziționa. La data vizitei se demarase procedura de achiziționare a medicamentelor prin raport de necesitate.

Din discuțiile cu persoanele asistate nu s-au semnalat probleme legate de asistența medicală.

d) referitor la asistența psihologică

Potrivit psihologului echipei de vizită, în cadrul vizitei nu s-a putut verifica dacă se realiza o activitate de asistență psihologică pentru persoanele care părăseau centrul, pentru persoanele existente în centru, **care erau activitățile psihologice desfășurate de organizațiile neguvernamentale cu străinii în cadrul proiectelor și nici nu a fost pusă la dispoziție noua procedură privind activitatea de asistență psihologică, motivat de faptul că la data vizitei centrul nu avea angajat un psiholog, iar conducerea centrului nu a oferit alte relații.** S-au constatat de asemenea alte aspecte:

Postul de psiholog era vacant începând cu data de 1 septembrie 2016, în urma pensionării psihologului angajat. Cu privire la ocuparea postului de psiholog, potrivit conducerii centrului, procedurile privind ocuparea postului de psiholog erau în derulare, fără a se preciza o dată precisă cu privire la organizarea unui concurs sau transfer.

Astfel, cele 112 persoane (dintre care 12 minori) custodiate la data vizitei și celelalte persoane care au fost cazate în perioada septembrie 2016-septembrie 2017, nu au beneficiat de asistență psihologică din partea unui psiholog al centrului.

Nu au fost puse la dispoziția echipei de vizită documente de evidență a activității de evaluare psihologică sau a activității de asistență psihologică, precum nota-raport de informare privind rezultatele activității/programului de profilaxie psihologică sau rapoarte de monitorizare psihologică.

Or, prezența unui ofițer psiholog era necesară pentru a asigura asistența psihologică de urgență pentru persoanele străine, acestea putând prezenta o stare psihologică potențial foarte fragilă atât la sosirea lor în România cât și la trimiterea lor în statele vecine. Unele dintre ele pot fi victimele ale torturii și/sau maltratării (în țările de origine sau pe parcursul deplasării, arestării, transferului, etc) și puteau suferi traume, depresii și alte consecințe emoționale sau psihologice.

Menționăm că, potrivit art. 22 alin. (4) din Directiva 2013/33/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională : Statele membre asigură **minorilor** care au fost victime ale oricărei forme de abuz, neglijență, exploatare, tortură, tratamente crude, inumane și degradante sau ale unor conflicte armate accesul la servicii de reabilitare; ele asigură acordarea pentru victime a îngrijirilor de **sănătate mintală adecvate și, după caz, a asistenței calificate.**

De asemenea, art. 25 alin. (1) și (2) din Directiva 2013/33/UE prevede că : Statele membre se asigură că persoanele care au suferit torturi, violuri sau alte forme de violență gravă primesc

tratamentul necesar pentru prejudiciile cauzate de astfel de acte, **în special accesul la un tratament sau la îngrijiri medicale și psihologice adecvate.** Personalul care se ocupă de victime ale torturii, ale violurilor sau ale altor forme grave de violență trebuie să fi beneficiat și continuă să beneficieze de pregătire profesională corespunzătoare în ceea ce privește nevoile acestora și are obligația de a respecta normele de confidențialitate prevăzute în dreptul intern în legătură cu informațiile la care are acces datorită muncii sale.

Asistența psihologică pentru străinii aflați în custodie publică este prevăzută de Ordinul nr. 23/2015 privind activitatea de psihologie în Ministerul Afacerilor Interne, art. 24 și art 25: *Asistența psihologică are drept obiectiv asigurarea condițiilor privind adaptarea la mediul de muncă specific a personalului MAI, precum și creșterea performanțelor personale, identificarea timpurie a semnelor/simptomelor tulburărilor psihice, remisiunea stărilor disfuncționale și menținerea sănătății psihice a tuturor categoriilor de beneficiari. **Străinii aflați în custodie publică în centrele de specialitate ale MAI sunt beneficiari ai asistenței psihologice .***

În concluzie, **cetățenilor străini li s-a încălcat dreptul la asistență psihologică,** neluându-se în considerare specificul problematic, vulnerabilitatea străinilor (minori, femei), evenimentele cu potențial traumatic (pierderea locuinței, stres, lipsa unei protecții, incertitudinea față de viitor, marginalizarea și persecuția sau fenomenul de aculturalizare). Statul are obligația de a asigura cetățenilor străini servicii de asistență psihologică și psihoterapie, iar când centrele solicitanților de azil nu au angajați personal de specialitate, Inspectoratul General pentru Imigrări are obligația de a le asigura accesul la servicii de sănătate mintală, publică sau privată.

Cu privire la organizarea și desfășurarea activităților din centru, echipa de vizită a constatat că centrul **nu desfășura nicio altă activitate psihologică sau educativă.**

e) referitor la asistența socială

Centrul nu avea angajat un asistent social care să realizeze o evaluare a nevoilor fiecărei persoane custodiate și care să stabilească un plan de intervenție specific, atribuțiile acestuia fiind parțial acoperite de personalul din cadrul organizațiilor neguvernamentale ce desfășurau diverse activități în centru. Mișcarea în aer liber aduce numeroase beneficii atât la nivel fizic, cât și psihic, intelectual și social. Aceasta reprezintă o modalitate perfectă de a se elibera de tensiune și stres, de a-și îmbunătăți somnul și buna dispoziție, în plus contribuie la creșterea stimei de sine.

Din discuțiile purtate cu reprezentanții centrului a rezultat faptul că au fost formulate solicitări privind modificarea organigramei, dar până la data vizitei, acestea nu au fost aprobate.

Deși centrul dispunea de spații pentru desfășurarea de activități cultural-educative și recreative, inclusiv în aer liber, aceasta nu se realiza datorită lipsei personalului de specialitate, cât și a personalului de supraveghere. Astfel, nu se respecta dreptul beneficiarilor la o oră de activități recreative în aer liber, fie prin plimbare în curtea interioară sau desfășurarea de activități sportive pe terenul de sport. De asemenea, nici minorii cazați în centru nu beneficiau de activități recreative în aer liber, iar accesul în spațiul de joacă pentru copii era limitat. Activitățile de petrecere a timpului liber reprezintă un mediu pozitiv stimulator pentru creșterea copiilor, prin îmbunătățirea abilităților personale și dezvoltare fizică, astfel că se impune asigurarea accesului la activitățile recreative.

Sala de activități recreative, amenajată la nivelul centrului, era dotată cu cărți, dicționare de limbi străine, cutii cu puzzle, toate dotările fiind uzate și aflate în stare de dezordine, accesul în acest spațiu fiind permis numai în intervalul orar stabilit pentru activitățile cultural-educative și recreative. În spațiul de joacă pentru copii se aflau un număr redus de jucării, jocuri (puzzle) și cărțile pentru copii, aflate în stare de degradare. O parte din jucării au fost luate de către copii în camere și datorită faptului că accesul în acest spațiu era restricționat pentru că personalul de supraveghere era insuficient.

Referitor la cei 12 copii aflați în centru, amintim că din întrevederile efectuate părinții acestora au sesizat **lipsa unui meniu special pentru copii** (lapte sau fructe suplimentare), neadaptarea hranei necesităților de alimentație a copiilor

În zona de trecere ce asigura accesul între cele două corpuri de clădire ale Centrului era amenajat, pe o terasă, un spațiu pentru activități sportive, dotat cu masă de tenis. La momentul vizitei, o parte dintre beneficiarii centrului jucau tenis de masă.

În curtea interioară era amenajat un spațiu pentru activități sportive (teren de baschet).

Datorită faptului că nu putea fi asigurat personal de supraveghere beneficiarii erau scoși în curte foarte rar, fapt confirmat atât de către străini, cât și de către reprezentanții centrului. De asemenea, nu se asigura program de plimbare în aer liber, în curtea interioară, aspect ce poate afecta atât sănătatea fizică, cât și starea psihică prin scăderea stimei de sine și apariția problemelor de comportament.

Din discuțiile purtate cu străinii, aceștia și-au arătat nemulțumirea cu privire la următoarele aspecte: imposibilitatea ieșirii din cameră în timpul zilei neputându-și vizita

membrii familiei, rudele sau prietenii care se aflau cazați în alte camere; imposibilitatea asigurării accesului în spațiile destinate activităților cultural-educative și recreative, spațiile de joacă pentru copii, sala de activități recreative, spațiul interior pentru activități sportive, cât și pe terenul de baschet.

Cu privire la asigurarea exercitării drepturilor străinilor în cadrul centrului, precizăm că numărul vizitelor primite în anul 2017, până la data vizitei era de 252, beneficiarii fiind vizitați de către rude, prieteni, interpreți, etc. Personalul centrului monitoriza efectuarea vizitelor, în aceste spații fiind amplasate camere de supraveghere. Exista un telefon public la care beneficiarii aveau posibilitatea unor convorbiri de 20 de minute/săptămână. Centrul deținea supraveghere video doar în locurile comune.

În ceea ce privește programul zilnic al străinilor, acesta era stabilit în conformitate cu prevederile actelor normative în vigoare.

Efectuarea de cumpărături se realiza cu ajutorul personalului de serviciu, listele cu necesarul de cumpărături fiind predate în ziua de vineri, urmând ca realizarea cumpărăturilor să se facă în fiecare zi de sâmbătă.

Persoanele custodiate puteau formula cereri, sesizări sau plângeri, în fiecare corp al centrului existând amplasată o cutie de sesizări. Reprezentanții centrului au afirmat că la solicitările periodice ale străinilor erau purtate discuții între aceștia și în măsura în care acestea puteau fi îndeplinite, se luau măsuri legale.

Străinii aveau acces la un telefon fix, ce putea fi folosit utilizând o cartelă telefonică cu 20 minute lunar sau puteau solicita accesul la unul din telefoanele mobile ale centrului ce nu era dotat cu cameră video/foto (3 telefoane mobile din care numai 2 funcționale). Niciunul dintre străini nu deținea telefon mobil, iar din discuțiile purtate cu aceștia, și-au arătat nemulțumirea cu **privire la creditul insuficient de pe cartela telefonică.**

Nu au fost înregistrate solicitări pentru asigurarea accesului în centru a reprezentanților cultului al cărui adept era beneficiarul solicitant.

Activitățile de asistență socială se realizau prin proiecte ale organizațiilor neguvernamentale. Centrul colabora cu următoarele organizații neguvernamentale: Organizația Internațională pentru Migrație - OIM, Consiliul Național Român pentru Refugiați - CNRR, JRS - Asociația Serviciul Iezuiților pentru Refugiații din România. OIM asigura consiliere juridică pentru repatriere voluntară asistată și reintegrare, asigurând celor interesați costul cheltuielilor

aferente. JRS realiza consilierea juridică asigurând, la cerere, avocat pentru străinii care contestau hotărârile pronunțate în fața de judecată a procedurii de azil (pentru străinii care solicitau acces la o nouă procedură). CNRR oferea consiliere juridică realizând vizite săptămânale în centru pentru a monitoriza situația cazurilor vulnerabile și a oferi beneficiarilor consiliere socială/juridică, la cererea acestora. Suplimentar serviciilor de consiliere juridică oferite, CNRR asigura și supliment de hrană, îmbrăcăminte și încălțăminte.

Centrul nu asigura activități și programe cu caracter cultural-educativ sau recreațional ori programe de consiliere.

Practicile și ritualurile specifice cultului ai căror adepți erau se desfășurau în camerele proprii (străinii dețineau sub pat cartoane pe care le foloseau în cadrul rugăciunilor), deoarece ușile camerelor de cazare erau încuiate permanent, fiind deschise numai pentru asigurarea accesului la masă, vizite sau activități recreative, conform orarului zilnic.

Nu erau respectate prevederile legislative în domeniul asistenței sociale cu privire la realizarea activităților de consiliere și elaborarea documentelor specifice de asistență socială, cât și la realizarea de activități cultural-educative și recreative.

De asemenea, lipsa unui interpret provoca bariere lingvistice ce conduceau la dificultăți în accesarea unor drepturi sau facilități. Din discuțiile cu beneficiarii, aceștia și-au arătat nemulțumirea cu privire la lipsa unor interpreți pentru diversele dialecte vorbite de persoanele custodiate.

Cât privește accesul la unele documente solicitate de echipa de vizită, având în vedere că adjunctul șef centru a răsfoit registrul de vizite în fața membrilor echipei de vizită, iar ulterior, la solicitarea instituției Avocatul Poporului a transmis doar o parte din documentele solicitate, menționăm că potrivit prevederilor art. 4 și art. 29⁸ alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare – *”Autoritățile publice sunt obligate să comunice sau, după caz, să pună la dispoziția instituției Avocatul Poporului, în condițiile legii, informațiile, documentele sau actele pe care le dețin în legătură cu petițiile care au fost adresate instituției Avocatul Poporului, precum și cele referitoare la sesizările din oficiu și la vizitele anunțate sau inopinate pe care aceasta le efectuează pentru îndeplinirea atribuțiilor specifice Mecanismului național de prevenire a torturii în locurile de detenție, acordându-i sprijin pentru exercitarea atribuțiilor sale. Instituțiile vizitate sunt obligate să pună la dispoziția reprezentanților echipei de vizitare, în condițiile legii, înainte, în timpul*

sau după efectuarea vizitei, orice documente sau informații care se află la dispoziția lor sau pe care le pot procura, solicitate de aceștia în scopul îndeplinirii atribuțiilor legale.”

Având în vedere cele de mai sus, în temeiul art. 29¹¹ alin. 1 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

**conducerii Centrului de Cazare a Străinilor Luați în Custodie Publică Otopeni
să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:**

1. ocuparea posturilor vacante, în special prin: angajarea unui cadru medical mediu, pentru acoperirea în totalitate a turelor, chiar și în zilele de sărbători legale; ocuparea postului de psiholog pentru asigurarea de urgență a asistenței psihologice/psihoterapie sau psihiatrice; ocuparea posturilor vacante din serviciul pază și protecție, precum și demersuri în vederea completării organigramei centrului cu un post de asistent social, urmărind respectarea prevederilor legislative în domeniul asistenței sociale cu privire la realizarea activităților de consiliere și a activităților cultural-educative și recreative;

2. asigurarea unei alimentații corespunzătoare copiilor, adaptată vârstei și nivelului de dezvoltare, precum și dotarea spațiului pentru copii cu obiecte, jucării specifice și amenajări personalizate care să creeze un climat primitiv și călduros pentru minori; derularea unor activități ludice, educaționale pentru copii astfel încât găzduirea în locuri străine împreună cu familia să nu constituie o condiție traumatizantă;

3. asigurarea dreptului la activități recreative în aer liber pentru persoanele custodiate și organizarea, desfășurarea unor programe cu caracter cultural-educativ sau recreațional ori programe de consiliere;

4. identificarea unei soluții pentru a comunica cu persoanele custodiate în vederea eliminării barierelor lingvistice de natură să afecteze exercitarea unor drepturi;

5. examinarea posibilității de creare a unui nucleu de farmacie;

6. repararea și dotarea spațiilor centrului corespunzător specificului acestora (camerele de cazare, băi, club, sală de activități recreative, camera de vizită);

7. asigurarea cazarmamentului (cearșafuri și pături) în cantitate suficientă, în funcție de sezon; dotarea camerelor cu mobilier pentru păstrarea obiectelor personale; asigurarea funcționării permanente a rețelei de televiziune prin cablu.

8. respectarea prevederilor art. 4 și art. 40 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, referitor la obligația instituțiilor vizitate de a pune la dispoziția reprezentanților echipei de vizitare, în condițiile legii, înainte, în timpul sau după efectuarea vizitei, orice documente care se află la dispoziția lor sau pe care le pot procura, solicitate de aceștia în scopul îndeplinirii atribuțiilor legale;